

CHAPTER 5 OF THE ACTS OF 2022

Teplutaqn ta'n Tel-keknuite'tasik, Apoqntasik aqq Melkiknewa'tumk Teli- Apajite'tasik L'nui'suti

(Assented to April 22, 2022)

MFTA wejkwa'taqnik Mi'kmaq etlqatmu'tijik Mi'kma'kik aqq we'kaw maqamikew kiskuk telui'tasik No'pa Sko'sia;

AQQ MFTA Mi'kmawi'suti amskwesewey tli'suti ewe'wasik ula maqamikew kiskuk telui'tasik No'pa Sko'sia;

AQQ MFTA Mi'kmawi'suti tel-keknu'e'k wjit telita'sulti'tij aqq teli-alsumsulti'tij Mi'kmaq, we'kaw ta'n telo'litmkl, ta'n tela'taqatimkl, L'nui-kjijitaqn, tplutaqnn, tel-nenasimk, telo'litmkekwey, teli-ktlamsitasimk aqq tel-maliaptmumk wksitqamu;

AQQ MFTA ta'n tela'matulti'tij No'pa Sko'sia Saqmawewa'ki aqq Mi'kmaq No'pa Sko'sia wejiaq Wantaqo'tie'l aqq Wela'matultimkewe'l Ankukamkewe'l aqq nemitumk ta'n telapukuekl ta'n tel-mawuktasik keknuite'tasiktn aqq apaji-mlkiknewa'tasiktn Mi'kmawey telo'litmkekwey, tli'suti aqq ta'n tela'taqatimk.

AQQ MFTA Mi'kmawi'suti aqq telo'litmkl wiaqa'tasikl tela'matulti'timkl ta'n telpukua'tasikl Tripartite Forum aqq Etlitasik No'pa Sko'sia ta'n naspultijik Mi'kmaq No'pa Sko'sia, Kaplno'lk No'pa Sko'sia aqq Kanata;

AQQ MFTA kespiaq wi'katikn ta'n kisa'tu'tip Eleke'witewey Mawio'mi wjit L'n'u'k, Ketlewo'qney aqq Apiksiktatimkewe Mawio'mi, Mawikwajik Te'sunemiksijik Kisutmi'titl L'nue'l Koqqwaja'taqnn aqq Kanataewey Pipanuijkaqn Kwilutasikl wjit Keska'tjik Kisna Ne'po'tjik L'n'u'skwaq aqq L'n'u'skwe'jk kwilutmi'tip keknuite'tasiktn ta'n tel-peka-ji-anko'tasik, apaja'tasik, siawa'tasik aqq ikatmumk Lnui'suti'l mita ketlewe'kl wjit tel-nenasimk aqq wjet wleyuti.

AQQ MFTA Mawikwajik Te'sunemiksijik Kisutmi'tij Newtipunqek L'nui'suti Keknuite'tasiktn Wksitqamu'k (2019), Mawikwajik Te'sunemiksijik Ekina'masuti, Kjijitaqney aqq Ta'n Telo'litmkekwey Mtmo'taqney (UNESCO) kisutmi'tij 2022 mi'soqo 2032 Metla'sipunqekl peka-ji-anko'tasitall, melkiknewa'tasitall aqq apoqntasitall msit Lnui'suti'l;

AQQ MFTA teli-atiknetmumk peka-ji-anko'tasiktn aqq ikatasiktn teliknaq Mi'kmawi'simk wjiatew teli-ankua'tumk Mi'kmawey kjijitaqn aqq elt ikatmumk tel-milamu'kl tela'taqtimkl, tel-milamu'k wksitqamuey aqq teli-ktlamsitasimk.

AQQ MFTA awsma nike' maw-nuta'q mlkuktasiktn teli-apoqntmumk Mi'kmawi'suti kulaman peka-ji-anko'tten, apaja'tten, minua'tten, siawa'tten aqq mlkiknewa'tten.

AQQ MFTA Saqmawewa'ki No'pa Sko'sia ketu' apoqnmuaji Mi'kmaq No'pa Sko'sia minua'tunew, ikatmnew aqq siawa'tunew ta'n teli'sulti'tij;

AQQ MFTA Mi'kmaq kiskatpukwultijik nikana'tunew teli-apaja'tumk, siawa'tumk aqq mlkiknewa'tumk Mi'kmawi'suti.

AQQ MFTA No'pa Skosia-ewaq Mi'kmaq maw-ketlewo'litiik anko'tmnew aqq kina'muenew wtli'suti'muow aqq kjijitunew koqoey nuta'tew siawa'tunew, ilkina'muenew, aqq apaji-mlkiknewa'tunew aqq ktmoqjenmnew wtli'suti'muow;

AQQ MFTA Saqmawewa'ki No'pa Sko'sia keknuite'tk ta'n tela'matulti'tij No'pa Skosiaewaq Mi'kmaq miamuj wejiaq tel-keknuite'tasik aqq ewe'wasik koqqwaja'taqn ta'n teli-alsumsulti'tij, we'kaw iapjiwewey koqqwaja'taqn nikana'l'sultinew; ta'n tel-wsua'tasitew aqq ta'n tel-wije'wten me' pemi-ila'matultijik Mi'kmaq No'pa Sko'sia aqq Kaplno'lk No'pa Sko'sia aqq Kanata;

AQQ MFTA ta'n tel-keknuite'tasikl aqq tel-wije'wmumkl koqqwaja'taqnn wjet Mi'kmawi'suti etekl miawe'k ilkwija'luemk;

AQQ MFTA Kaplno'l Kanata kis-teplutmi'tij L'nui'sutiey Tplutaqn aqq ula Tplutaqn telapukuek wije'tinew na nekmowey Tplutaqn aqq ankua'tun tel-mawlukuti'tij Mi'kmaq aqq Kaplno'lk Kanata aqq No'pa Sko'sia;

Na Nike'j, tl-tepluttaq Nikanus aqq Mawio'mi ula teluek:

Short title

1 Ula Teplutaqn tluisitew Teplutaqn wjit Mi'kmawi'suti.

Purpose of Act

2 Ula Teplutaqn we'wasitew:

- (a) tel-keknuite'tasik Mi'kmawi'suti mawi-amskeweseweyiktn tli'suti No'pa Sko'sia;
- (b) Apoqntmn tel-maw-lukutimk aqq ketlewa'tun kaplno'l tli-apoqntitew teli-anko'tmumk, siawa'tumk, apoqntmumk aqq ikatmumk Mi'kmawi'suti wjit knijannaq elmi'knik;
- (c) Apoqntmn kis-maw-lukwatmi'tij kisite'taqn wjit Mi'kmaq No'pa Sko'sia aqq Kaplno'l wjit Saqmawewa'ki No'pa Sko'sia wjit teli-apoqntmumk, ikatmumk, apaja'tumk aqq siawa'tumk Mi'kmawi'suti;
- (d) qama'tunew Mi'kmawi'sutiey Alsusutiey Mawio'mi ta'n naspultijik Kaplno'l Saqmawewa'ki No'pa Sko'sia, Mi'kmaq No'pa Sko'sia aqq wenik pilue'k kulaman ne'kaw siawa'sitew mawlukutimk aqq wela'matultimk ta'n keknuite'tasik aqq maw-sespete'tasik teli-anko'tmumk, siawa'tumk, aqq ikatmumk Mi'kmawey; aqq
- (e) ankua'toq tel-nmitumk Mi'kmawi'suti No'pa Sko'sia.

Interpretation

3 Ula Tplutaqn,

- (a) Teluemk "Alsusutiey Mawio'mi" wesku'tasik Mi'kmawi'sutiey Alsusutiey Mawio'mi wetpukuik ula Ewikasik Pkesikn 5;
- (b) Teluemk "Mi'kmaw Kina'matnewey" wesku'tasik Mi'kmaw Kina'matnewey ta'n wettaqne'wasik tel-pukuik Keknue'k Tplutaqn wejiaq Kaplno'l Kanata, Penatmuiku's 22, 1999;
- (c) "Nikanus" wesku'tasit Nikanus nujo'tk Mtmo'taqney wjit L'nuey Mtmo'taqn.

Rights and obligations preserved

- 4 (1) Ula Tplutaqn mu ejikla'tuk iapjiwewey koqqwaja'taqn kisna ankukamkewe'l koqqwaja'taqnn wesko'tmi'titl Mi'kmaq.
(2) Ula Tplutaqn mu istua'tuk alsusuti kisna tepkatik tla'taqatinew Kaplno'l Kanata wjit Mi'kmaq kisna Mi'kmawi'suti.

Mi'kmaw Language Committee

- 5 (1) Nikanus, mawlukutitaq Mi'kmaq No'pa Sko'sia aqq elukewkwi'tiji Mi'kmaw Kina'matnewey, mawitutaq mawio'mi teluisik Mi'kmawi'sutiey Alsusutiey Mawio'mi ta'n tl-mawuktitten elukwasik kisite'taqn wjit Teli-apaja'tumk Mi'kmawi'sutiey.
(2) Ta'n tl-lukutitaq ula Mawio'mi na
  - (a) L'tutaq pikweli-punqekewey kisutasik kisite'taqn, etek ta'n Saqmawewa'ki etli-alsuteket, wjit teli-apaja'tumk Mi'kmawi'suti No'pa Sko'sia;
  - (b) l'tutaq lukwaqne'l ta'n kisi-enkatten aqq iloqaptiten tel-wla'sik weji-apaja'tumk Mi'kmawi'suti;
  - (c) we'jutnew aqq wjimsnmnew koqoey nuta'q apoqntmn kisutasik kisite'taqn; aqq
  - (d) tel-tetapuaq iloqaptmnew aqq ila'tunew kisutasik.
(3) Aqq we'kaw ta'n teluek ta'n kis-tl-lukutitaq ewikasik pkesikn (2), Mawiomi kisi anku' lukomitew koqoey elite'tmi'tij me' nuta'q maliaptmnew No'pa Sko'siaevey Kaplno'l aqq Mi'kmawey Kina'matnewey, ta'n elukewa'tiji Mi'kmaq.
(4) Mawio'mi l'tutaq ta'n ketu'-tla'taqati'tij, katu amujpa welte'tmi'tij Nikanus aqq Mi'kmawey Kina'matnewey, ta'n elukewa'tiji Mi'kmaq.
(5) Ta'n ketu' tla'taqati'tij kisitasik wije'wmumk pkesikn (4) kis-wiaqtetal
  - (a) Tplutaqnn Mawio'mi wije'wmi'titl tel-lukuti'tij;
  - (b) Ta'n te'sijik nuta'jik i'mu'tinew mawaknutmamk, aqq
  - (c) Ta'n tel-kaqisk aqq ta'n tett etl-mawaknutmamkl ika'ten wjit Mawio'mi.
(6) Mawio'mi naspultitaq
  - (a) Newijik kis-mknaji Nikanus;
  - (b) Newijik kis-mkna'tiji Mi'kmaw Kina'matnewey;
  - (c) Newte'jilitl te's 13 L'nue'kati'l No'pa Sko'sia kisi-mkna'titl; aqq
  - (d) App newijik kis-naspultitaq, kis-toqi-mkna'tijik Nikanus, Mi'kmaw Kina'matnewey, ta'n elujkewa'tiji pilue'l wutanyl aqq mtmo'taqne'l.
(7) E'tasiw naspultijik Mtmo'taqney mekenut naspulnqekl aqq tl-pewatmumk kisi-apaji-nasa'laten.
(8) Ta'n naspultijik Mawio'mi siawqatmu'tijik kaqiaq teli-pkitpukuimk mi'soqo il-nasa'luj kisna na'tuen piluey mknuj.
(9) Nikanus aqq Mi'kmawey Kina'matnewey ta'n elukewa'tiji Mi'kmaq, kitk kisimkna'tital na'tuenl ki's-naspilitl Mawio'mi toqi-pma'tunew mawaknutmamkl.

Effective date

- 6 Ula Tplutaqn pqoji-lukwetew awsma kisna kispmiaq Ankukamkewey Na'kwek (Wikewiku's 1) 2022, elmiaq Nikanus wjit Kaplno'l kisutk aqq kisi-tplutk ula Teplutaqn.